

Per Hvamstad
Bygdemalere

Brostrup Müller, Fådalen, Tynset

Brendvang, Fådalen (garden til Brostrup Müller; gammelstua midt på bildet). Budeie med kuer, fra gammelstua på Brendvang, Fådalen. Garden er nå flyttet.

Budeie med kuer, fra gammelstua på Brendvang, Fådalen. Del av veggfelt i gammelstua, der alle månedene i året er illustrert.

Viken ved Aursund.

Fådalen gamle skole.

Einar Solvang, Alvdal

Fjellandskap.

Olaf Simenstad, Folldal

Hjerkinnsgarden.

Amund Nygård, Vingelen,
Tolga

Tynsetbygda.

Einar Skancke, Tynset

Rausjødalen setermeieri.

Lars Berger, Rendalen

Skånborkje, Rendalen.

Leif Berger, Rendalen

Elg ved tjern.

Thor Berger, Rendalen/ Storelvdal

Gammelstu Ellevold.

Leif Berger, Rendalen

Fjellandskap.

Lars, Leif og Thor var far, sønn og sønnesønn. Maleriet av Gammelstu Ellevold er påbegynt av Leif, men avsluttet av Thor Berger.

Musea Nord-Østerdalen har lenge drevet med innsamling og avfotografering av gamle fotografier for å sikre oss opplysninger og et spennende materiale. Vi har også sett at det var en del interessante malerier med motiver fra

området. Flere kjente kunstmalere har besøkt området, men det har også vært malere med mer lokal opprinnelse og virkefelt. Dette har vært personer uten utdannelse, det vi kan kalle hobby- og amatørmalere. Mange av dem ble

imidlertid svært virksomme med en stor produksjon. Disse malerne og motiva deres ville vi gjerne ha bedre kunnskap om. Vi er interesserte i motivet, det forteller viser litt om hva slags pynt og utsmykking en hadde i huset. Dette forteller også om en videreføring av maler- og handverkertradisjon, før ensfarget malt panel og tapet fikk dominere.

Nord-Østerdalen har en rik tradisjon med interiørmaling, de største navna er Synvis Olsen Holemoen og Ole A, Beitdokken. Disse var svært aktive i 1820-30-40 tallet, seinere kom det flere, men svært få er kjent med navn. Disse malte både på tømmer og panel. Motivet var blomsterranker eller kroker og horn med blomster, stiliserte busker og skyer, og ikke minst marmorering i ulike fargesjatteringer. Grunnfargen på panelen var også viktig

Motene endra seg og dermed interiørmalinga. Det ble hus med flere rom knyttet til ulike funksjoner, nye typer panel, ofte ensfarget, finstua ble malt med sjablong, tapet var forbildet.

Men det var ikke bare vegger som ble malt også ulike typer gjenstander, bruksgjenstander særlig oppbevaringsutstyr: skrin, tiner, kister, skap. Etter hvert ble også gamle bruksgjenstander som gikk av bruk malt og brukt som utsmykking. Etter hvert fikk også malerier og fotografier større plass. Det er interessant å vite mer om maleriets utvikling, som ikke var vanlig, men mange steder ble det en del av interiøret og malt direkte på veggen eller på et underlag og listet opp i veggen. Utsmykningen skulle ikke lenger være direkte på veggen, men på et avgrenset felt, lerret eller huntonitt og innafor ei gitt

ramme. På denne måten kunne en ta det med seg eller endre interiøret, sjøl om det nok var ganske permanent. Maleriet av garden, hesten, storelgen eller andre motiver ble hengende over sofaen i generasjoner.

I 2001 hadde vi på Ramsmoen en utstilling vi kalte *Bygdemaleren. Fra tømmervegg til huntonitt og lerret. Malerier fra 1900.*

Vi fikk tak i mange fine bilder og det ble en spennende utstilling. Betegnelsen *Bygdemaler* ble valgt av to grunner 1) understreke den lokale tilknytning, lokale malere som malte kjente motiver for et lokalt marked. 2) Vi ville se denne type maling i tilknytning til eldre malingstradisjon. Mange av bygdemalene var dessuten all-round malere, opprinnelig husmalere men som etter hvert fikk tid og råd til arbeide mer med kunstmaling. De utviklet en egen stil, med utgangspunkt i ferdigheter, bakgrunn og marked. Betegnelsen *Bygdemalere* skulle være et signal om innholdet. Naivkunst er også et begrep som brukes, som etter hvert har utviklet seg til en egen kunstretning også blant de profesjonelle med egne gallerier. Ute i Europa ble det i 1950 åra etablert gallerier for *Peasant-art* – altså nettopp bonde – eller bygdekunst, seinere har de tatt i bruk begrepet naivart.

Dette er et arbeid vi gjerne vil fortsette, registrere, fotografere og samle opplysninger Vi er derfor takknemlig for bidrag og tips.